

Reflexioner öfver nyttan af en svensk brott-koloni. Stockholm, tryckte hos Johan Pehr Lindh, 1816.

1816

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
  - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
  - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
  - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

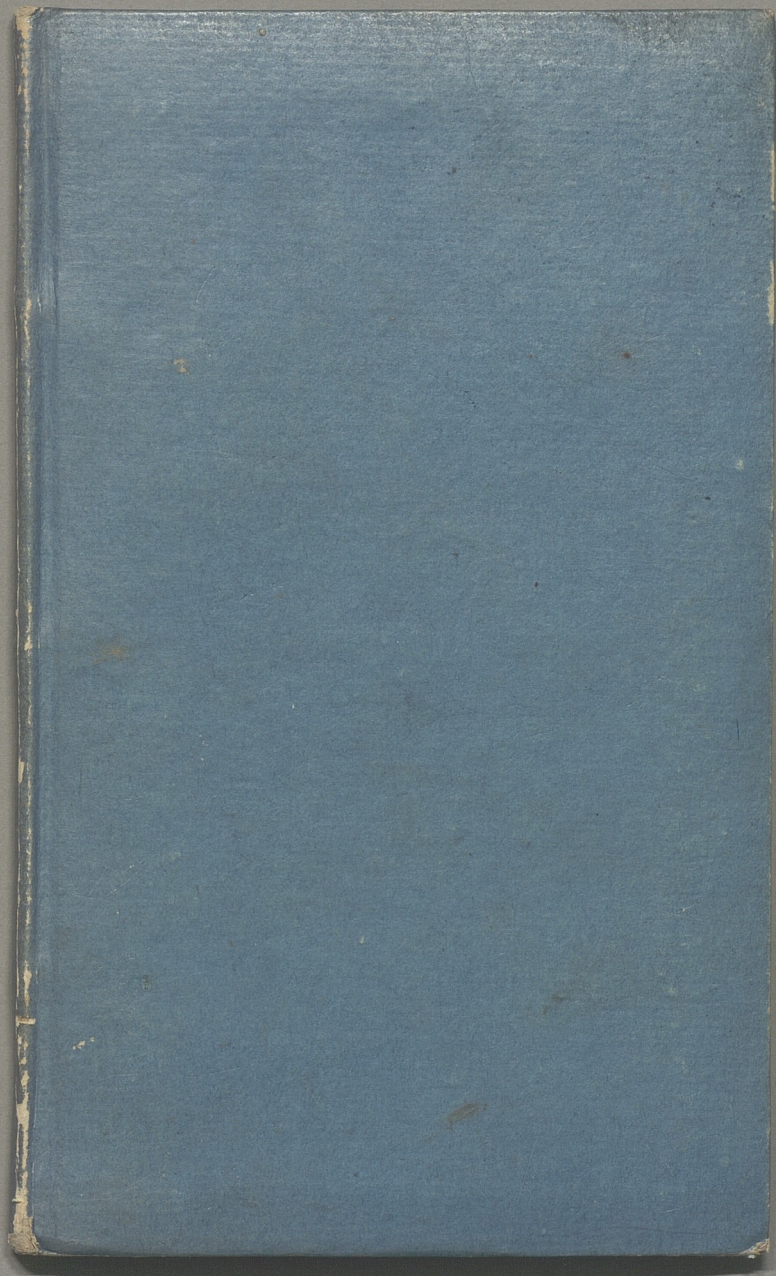
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Fredrik's W. H. H. H. H. H.

10-11-15-16-17-18-19-20

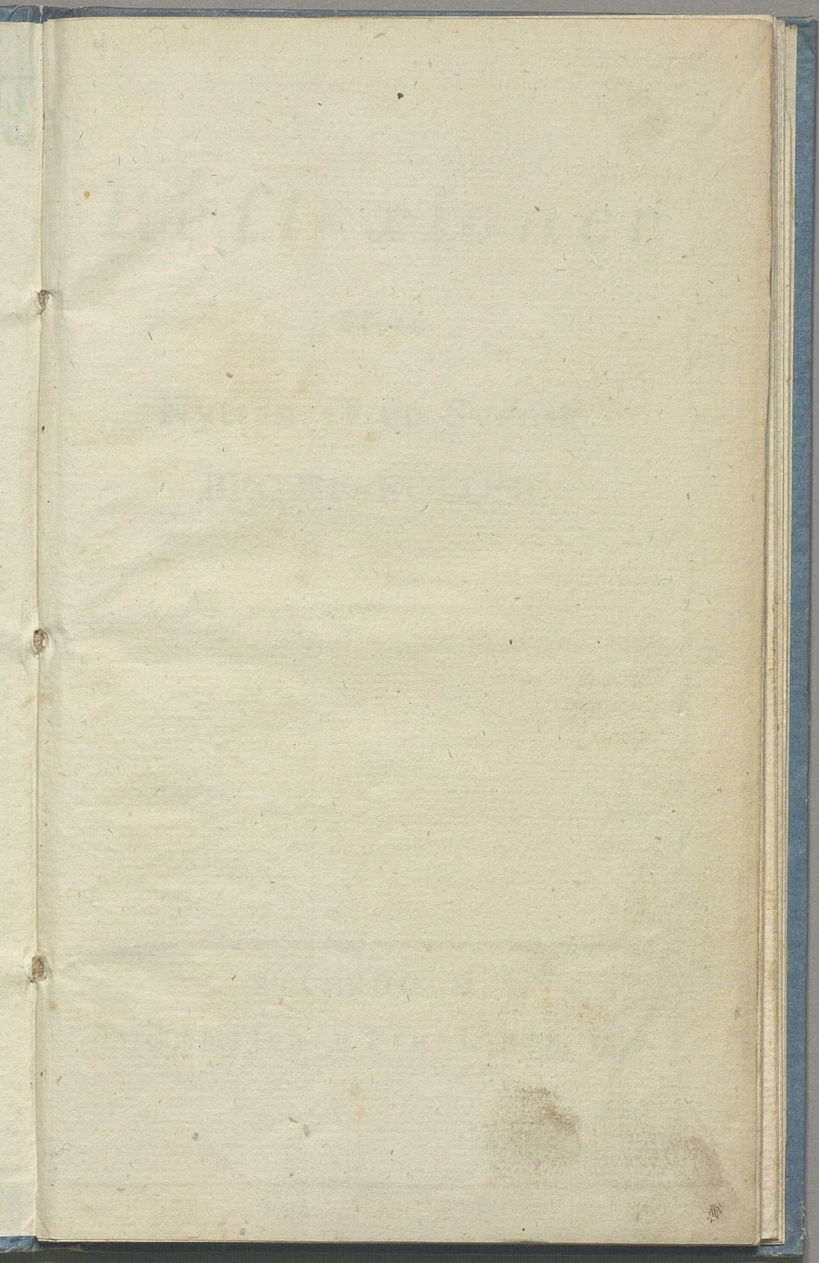
Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

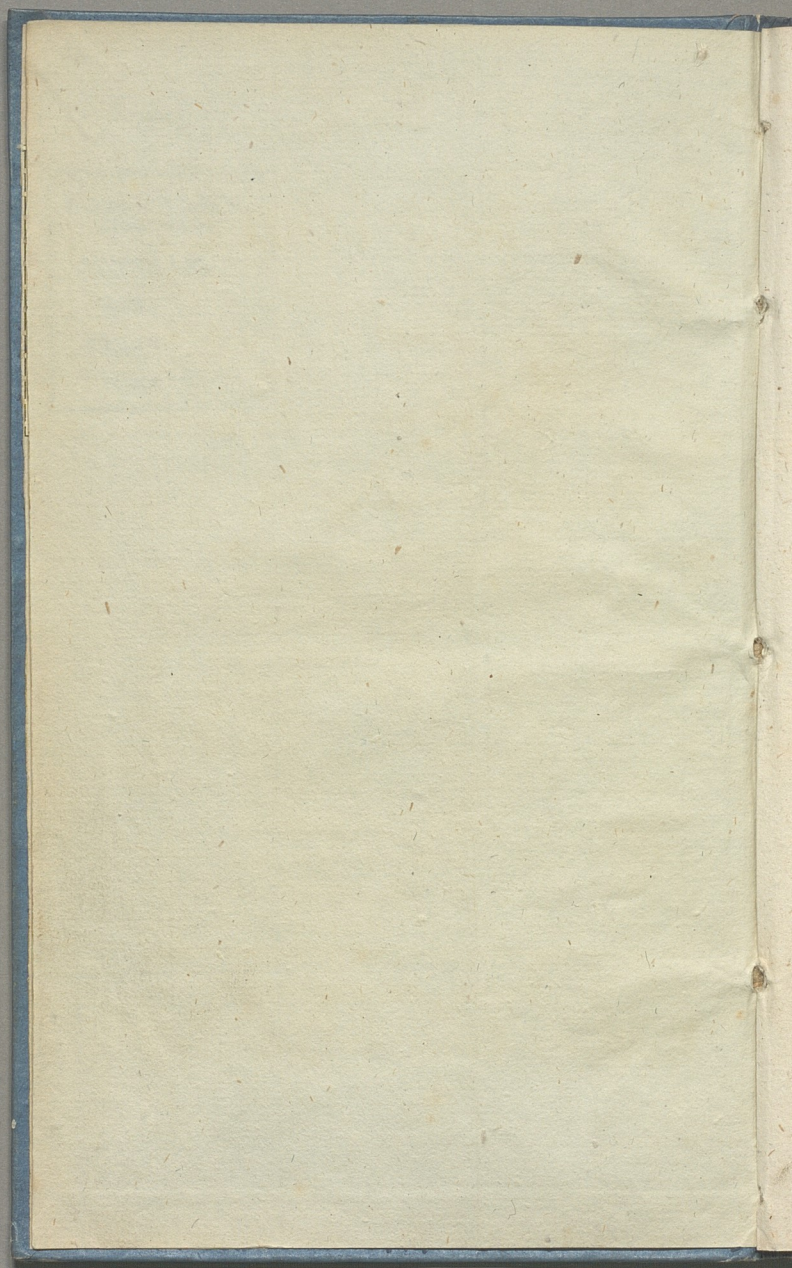
Förvaltn.

Just.

Fångv.

1700-1829

Reflexioner

öfver

Nyttan af en Svensk

BROTT-KOLONI.

STOCKHOLM,

Tryckte hos JOHAN PEHR LINDE, 1816.

Reflections

1792

By James M. Smith

PROT-KOLOM

STOCKHOLM

Printed by J. W. Lundberg, 1792.

Sedan den tid, då brist på styrka eller tillfälle var den enda lag, som hejdade passionernas makt öfver den moraliska känslan, och nåfrätten nästan den enda procedure för rättsökande, har Europa visserligen icke saknat lagstiftare. I detta afseende hade europeiska snillet och billighetskänslan visat verksamhet, redan innan catholicismen införde den kanoniska lagen, och en allmänare bekantskap med ålderdomens litterära skatter den romerska. Också hafva sedermera många aktningsvärda filosofer, med mer eller mindre lycka, ådagalagt den praktiska nyttan af sina forskningar, genom framläggandet af grunderna för rätt; de statskunnige och den lagstiftande makten hafva lämpat dessa grunder till sina nationers olika lynnen, seder och omständigheter, genom projecter eller genom lagar och reglementa-

riska stadgar. Äfven brottmålslagarna hafva undergått modificationer, än blifvit skärpte än mildrade, allt som bildningen och sedligheten hos ett folk stigit eller fallit. Men likväl tyckes denna del af reglorna för lagskipningen varit måst vanlottad, minst närmat sig till sin önskvärda fullkomlighet. Ombyten af dynastier och regeringsformer, som stundom skett emot folkets vilja, hafva icke alltid tillåtit dessa lagar att åga det skick, som under en nations innre politiska lugn passat henne. Vid större revolutioner i kyrkan eller staten är ingen del af lagskipningen närmare blottställd för rubbning, genom passionerna hos ett rådande parti, än den criminella; och ganska ofta har det händt, att de fel som sådana tillfälligheter infört i brottmålslagarna, bibehållit sig sedan passionerna svalnat, eller orsaken, som gjorde felen nödvändiga, upphört. Äntligen har tolerancen, detta goda barn af religionspartiernas strid, stundom gått utom sitt område, mildrat eller upphäft straffen för de laster, som skyddades af adertonde århundradets lösa tänkesätt; och dervid endast varit svag mot en förskämd opinion, då den tycktes vara liberal mot

det upplysta tidehvarfvvet *). Men hvad, som måst hindrat dessa lagar att fullkomnas, är en visst icke oricktig, dock ofullkomlig åsigt

---

*) Hvarifrån denna så allmänt slocknade religieusa anda? Denna fräcka prostitution? Dessa tåta ågtenskapsbrott? etc. Om icke deraf, att lagskipande maktens hand blef bunden af författningar, just då han bördt slå till med fördubblad styrka. — Men dervid har man ju vunnit hvarjehanda? — Renare religionsbegrepp. (Dessa kunna vinnas, religionens former förbättras, ehuru man stoppar munnen till på en vitterhetskaja, som i religieusa ämnen ger ton åt krogar och hållstugor.) — Frihet att tala och tänka i religionsämnen. — (Deremot har jag intet att påminna; önskade blott, att den, som saknar erforderlig förstånds bildning, först *lärde* sig tänka, och sedan, äfven i religionsämnen, följde den gyllene regeln; att icke tala först och tänka efteråt.) — Större materiel statskraft genom ökad folknummer. — (Det är vål möjligt; i fall barnamörderskorna på spinnhusen gifva staten en inkomst, som svarar emot hvad de oäckta barn, som underhållas af allmän eller enskild barmhertighet, kosta; men är det en god princip, att öka folkstocken på sedlighetens bekostnad? Och skulle det ej varit bättre, om folkökningen skett, såsom fordom, blott genom ågtenskap, än att man genom författningar indirekt skadat deras helgd?)

af straffens ändamål. Man har ända till sista decennierna af förra seklet ansett straffet, såsom en rättmätig hämd öfver den, som brutit samfundskontraktet, och såsom ett medel, att genom fruktan afhålla andra från att bryta det. Alla de gamla brottmålslagarna, och alla de sednare författningar, som ökat deras antal eller ändrat deras innehåll, hafva utgått ur denna synpunkt, och härmed har man hjälpt sig fram i de flesta länder, ända till vår tid. Äfven Sverige har deltagit i denna allmänna ofullkomlighet, och då brottslingarnas antal i vårt land ökas i en större proportion än vår befolkning, då en immoralisk anda allt mera utbreder sitt gift bland nationen, och, ehuru på afstånd, hotar med oberäkneliga följder; så vore det vål ensidigt att påstå att detta härleder sig endast från ofullkomliga brottmålslagar; ty många frön till ondt gro och uppväxa, utan att någon kan ana, hurudana frukter de skola gifva när de vunnit sin utveckling, och hvilka ingen lagstiftare kan hafva förutseende nog att genom författningar förekomma. Men ingen lärer neka att våra brottmålslagar hafva stor del i den öfverhandtagande benågenheten

för lagbrott och oordentligheter af alla slag. Det bör således med tacksamhet anses, att vid en tid, då Sveriges hela lagverk får sin ombyggnad, åfven det reglementariska bestämmandet af brottslingars straff är ett särskilt föremål för vår regerings omtanka, och då förändringen i straffen blifvit rikets ständer anvist till öfverläggningssämne, må ingen förtycka, att åfven en opåkallad medborgare häruti yttrar sin mening. Den framlägges utan annat intresse än nitet för samhällsnytta och moralité, och kunna dessa säkrare vinnas med lättare utvåg, än den, som här kommer att föreslås, skall jag icke vågra min tillfredställelse öfver det lyckligare projectet och min aktning åt dess uppfinnare; men ej eller förebrå mig, att med dessa blad hafva gifvit ett nytt ämne åt speculationen, emedan åfven obeföljda meningar göra sin nytta vid undersökningen af de bästa medlen till ett godt ändamål.

Vore brottmålslagar goda blott i den mon de lagom hämnade det begånga brottet, eller i vissa fall öfverdrefvo häanden

för att väcka fruktan hos allmänheten, så skulle det icke fordras mer, för att göra dem fullkomliga, än att noga beräkna och utstaka alla nuancer och gradationer af brott, för att efter den verkliga eller möjliga skadan de åstadkomma, samt efter graden af brottsligt uppsåt hvaraf de hårflyta, bestämma de böter, den vanära eller det kroppsstraff, som i hvarje förekommande casus borde ådömas. Men om dessa syftemål vid brottmålslagstiftningen äro de vesentligaste och aldrig få förloras ur sigte, så ålägger dock omtanken om mensklighetens förädling och om statens fördel att icke eller glömma, att vid uppfinningen af nya eller ändringen af gamla sätt att straffa, åfven tillse att den individ, som lider straffet, derigenom må förbättras eller åtminstone sättas ur tillfälle att vidare skada genom gerningar och efterdöme. Också för detta sednare, hafva väl våra lagar redan dragit försorg, medelst ådömande af fästnings- och tuckthus-arbete; men man har funnit, att dessa anstalter, med den organisation de nu äga, blott uppfylla hälften af ändamålet. De sätta lagbrytaren på viss tid ur stånd att begå vidare lagbrott; men de

qvåfva icke hans lust att begå dem, de bi-
bringa ingen moralisk förådning. Om nå-
gon brottsling, sedan han lemnat dessa he-
dervårda instituter, afhållit sig från de miss-
gerningar, som förde honom dit, så har
detta visserligen icke varit en följd af ar-
betsinrättningarnas natur, utan af andra om-
ståndigheter, i synnerhet den, att det brott,
hvarföre han lidit straffet, mera härledt sig
af ett ögonblicks förvillelse, än af fräck
ondska. Men väl har mången, som med
ånger och goda uppsåt kommit dit, fått sin
moraliska karakter i grund förderfvad ge-
nom långvarigt umgänge med bofvar. För
att nu verka brottslingars förbättring har
man föreslagit arbets- och corrections-hus
efter den nyare planen, och åfven utsträckt
detta förslag så vida, att egentliga kropps-
straff skulde upphöra och förvandlas till ar-
bete i dessa föreslagna inrättningar.

Allmänna opinionen tyckes ej önska
kroppsstraffens bibehållande. — Det hör ic-
ke till denna korta afhandling, att inlåta
sig i vidlöftiga betraktelser öfver förslaget
att afskaffa dem, ej eller att visa det de
åro icke blotta lemningar från en barbarisk

tid, utan hänskrifva sig från ganska riktiga beräkningar; samt att man icke uttrycker sig med full sanning, då man, för att kasta skugga på fordna tiders lagar, säger, det erfarenheten visat, att gröfre brott allmänare begås i de stater, som åga hårda och grymma lagar, än i dem, som åga mildare; att folkets lynne merendels är detsamma som lagens, och hårdnar än mer vid åsynen af grymma straff. Man vill blott mot detta erfarenhetsbevis sätta det, att hårda seder icke alltid varit en följd af hårda bestraffningar, men att hårda bestraffningar alltid varit ett nödvändigt ondt för tidsvarf, hvilka blott genom sådana kunnat styras. Bøjelsen för barbariska brott har alltid föregått stadgandet af en barbarisk strafflag, och ett folk, som icke åger sinne för ordning och milda seder, förbättras ej genom lagar, som icke utstaka kroppsstraff. Petter den store tänkte rätt, då han beklagade, att Ryssland måste styras med knut, då andra nationer styrdes med lagar. Kroppsstraff voro nödvändiga på den tid de infördes, och man må lyckönska vårt tidsvarf, om det häruti tillåter mildare åtgärder. Men man kan ej undgå att i för-

bigående nämna sin fruktan, att afskaffandet af dessa straff kunde leda till oberäkneliga följder, om det sträckte sig till alla de brott, på hvilka de nu följa. Fruktan för dessa straff är nyckeln till de band, som vid samhällsordningen fästa dem, hvilka sakna all känsla af religion, plikt och heder. Hvar och en, hvars befattning gifver honom tillfälle att närmare känna människor af försummad moralisk bildning, är öfvertygad att af sådana individer finnes en ganska betydande mängd. Det är sant, att då man genomläser domböcker, bivistar rättegångar eller besöker fångelser, kunde man ledas att tro det denna fruktan är utan verkan, och att det blott är bristande tillfälle som hindrar den från brott, hvilken har lust att blifva brottslig. Men afskaffa kroppsstraffen — och allmänna säkerheten skall snart blifva på det fräckaste sätt störd af ett mångdubbladt antal missgärningsmän, som förut vid åsynen af hudstrykningar och fångars öfriga elände fattat det beslut att vakta sig, men som nu vid vågandet af ett brott hafva ingen ting att förlora, då de komma i ett arbets-hus, der de åga det nödvändiga, och hvilket många, i jemförelse med

sina förra tryckande omständigheter, kanske anse såsom en beqvåmlighet. Dessa arbetshus skulle uppfyllas af en otalig mängd brottslingar samt göra betydliga utgifter för ett fattigt och eljest drygt beskattadt samhälle. Ty oberåknad den kostnad, som första anläggningen skulle upptaga, fordrades visserligen stora årliga tillskott af allmänna medel för deras underhåll, i synnerhet som de svårligen skulle åga bestånd, utan militärisk bevakning, till förekommande af våldsamma uppresningar och rymning. Den nesa och borgerliga vanära, som åtföljer kroppsstraffen, och som hittills afhållit mången till skenet och gerningen, ehuru icke till hjertats böjelse hederlig person från egentliga brott, skall med kroppsstraffens afskaffande tillika försvinna; hvarigenom det åntligen kunde komma en dag, då det ej vore vanhederligare ansedt, att röfva och föröfva inbrottstöld, än det nu är att bestjåla det allmänna genom lurendrageri och tullförsvinning, och enskilda genom falska eller med försummelse och miss-hushållning ådragna banquerotter. Ty det bör icke förgåtas att en del, ja den största delen af människor bedömer vanhederlighe-

ten af ett brott efter hårdheten af det straff, som lagen derföre utstakar, och bugar sig allraödmjukast för en i yttre omständigheter lyckligare än de sjelfve, utan att bekymra sig om, huru han blifvit det eller huruvida han förtjenar det genom sina tänkesätt och sitt uppförande. En lycksökare finner sig ock vanligen mera belåten med detta usla slag af anseende, än att vara redlig och torftig och således föraktad. Det är olyckligt att fruktan för straffets vanära, är en bland statskroppens verksammare moraliska krafter; men då det nu så är, må man foga sig derefter. Dödar man den, så är all anledning att förmoda, det sedeförderfet skall stiga i oupphörlig progression till den högsta öfverdrift. — De som uppgifva till skäl mot kroppsstraff, att de äro ömkliga spektakel, som sära åskådarens känsla, torde ej behöfva annat svar än det, att de kunna i detta fall bäst bevara sin känslighet, om de undvika att åskåda fångars offentliga afstraffning.

Likväl torde bland kroppsstraff, såsom det otjenligaste, böra alldeles afskaffas fängelse vid vatten och bröd. Såsom detta

straff saknar offentlighet, är det förmycket underkastadt möjligheten af underslef. Har fången pengar, så torde han icke sakna all utvåg till mat, och då gifver straffet anledning att gåcka lagen. Han kan under denna fångelsetid sysselsätta sig med hvarjehanda arbete och derigenom förvärfva ett bättre uppehälle. Hoppet på dessa möjligheter och den ganska allmänna meningen att det sållan händer, att det ju realiseras, gör att fångelse vid vatten och bröd nu mera knapt anses såsom straff, och då det icke mer fruktas, har det förlorat en af de förfrånämsta grunderna för sin tillvarelse. — Men antag att detta straff sker med all strånghet. Måne det ensamt förbättrar brottslingen? Det är beräknadt derpå, att genom en långvarigare fysisk känsla af brottets påföljd tvinga brottslingen till en innre känsla af sjelfva brottet, till hat mot lasten. Men är fången fattig, så att han nödgats mellan fångslandet och straffets början lefva af så kallad fångrätt, så betyder det föga, om man dömer honom till ett straff, hvilket han redan länge, kanske äfven under sin fria lefnad, vant sig att lida, utan att vara dömd dertill. I alla fall, han må va-

ra fattig eller icke, så åger han under den oroliga väntan på sin dom, som han kanske förmodat blifva svårare än vatten och bröd, anledning och tillfälle nog att begrundade den belågenhet, hvaruti hans brott honom störtat. Efter underrättelsen om en ådömd lindrigare bestraffning, än han väntat, försvinner i det mesta all lust för dylika betraktelser; ty det är ett naturligt drag i hvarje människas lynne, att sedan hon undsluppit ett större ondt, med gladt mod anse det mindre för intet. Men om också detta straffets ändamål, att förbättra brottslingen, icke alltid förfelades, så är det dock ett fullkomligt skäl att upphäfva det, då dess verkställande, beroende af enskildt godtycko hos den, som skall handhafva och bevaka det, icke beständigt och öfverallt sker med enformig strånghet, utan verkar en orättvis, i lagens mening aldrig grundad skillnad emellan straff för brott af lika beskaffenhet.

Det har länge varit vår regerings princip, att så sällan, som möjligt döma till döden. Endast de gudlösaste bofvar lida detta straff. Då nationen, äfven den

måst sedelösa delen deraf, i allmänhet hyser afsky för de brott, på hvilka lagen utsätter det, är denna visa mildring icke otjenlig. De straff, mot hvilka afrättning utbytes, äro, utom det vid vatten och bröd, mera fysiskt smärtande än dödsstraffet, och göra Staten en viss nytta genom det påföljande fästnings- eller tuckthusarbetet. Allmänna säkerheten är dock vådligt hotad om grofva förbrytare rymma; och den imposanta kraft, som afrättningar åga att hos allmänheten väcka höga ideer om den borgerliga lagen och fasa för gröfre brott, bör man ej underlåta att begagna, så ofta nödigt är. Så gerna en bildad mensklighet önskade att se dödsstraffets alla olika procedurer utstrukna i vår missgärningsbalk, torde man dock nödgas finna, att de stundom äro nödvändiga. Dock kanske blott der en kall och mordisk grymhet hos en stadgad ålder kan i grund släckas blott med missdådarens lif, då ock, om man än blott materielt beräknade statens fördel, nyttan af hans usla lif icke kan uppvåga den möjliga förlust af redliga medborgares, som genom honom kunde uppstå. I alla andra fall,

fall, utom vid militära och statsbrott, torde döds-straffen kunna afskaffas, om man utfunne ett kraftigare sätt, än de hittils vanliga, att sätta brottslingar ur stånd, att begå gröfre missgerningar, samt, der möjligheten af hans förbättring icke är alldeles försvunnen, äfven verka hans moraliska förädling.

Frågan är då att finna ett medel till brottslingars förbättring, som, då det alldeles befriar samhället från faran för deras missgerningar, med hvilka den icke vinnes, äfven, om icke lindrigare, i anseende till första kostnaden, dock lemna en bättre utsigt, än arbetshus, att sedermera ej allenast underhålla sig sjelft, utan ock att skänka staten en betydlig inkomst; och som till sin natur är tjenligare än dessa, att väcka fruktan och verka förbättring. Författaren tror sig finna detta medel i anläggningen af en brott-koloni, som, genom den reglementariska författning man för henne gjorde, kunde på en gång uppnå äfvannämde ändamål. —

Författaren tror här stället vara för den anmärkning, att i det följande icke är frå-

ga om arbetshus för Lösdrifvare; dessa nyttiga och angelägna anstalter kunna och böra icke komma i förening med dem för grofne brottslingar, och han är öfvertygad, att de skola tillräckligt uppfylla ändamålet för deras stiftelse, om de få en tjenlig organisation.

I anseende till vidden af obebodda och ouppodlade nejder innom sina gränсор, äger den Skandinaviska halfön, proportionsvis, en stor likhet med Ryssland. Af flera skäl skulle likväl icke Sverige kunna begagna Lappmarken till förvisningsort för brottslingar, med samma fördel, som Ryssland Siberien. Af dessa skäl må blott nämnas Lappmarkens låge under en nordligare bredd, än de trakter af södra Siberien, dit Rysslands brottslingar skickas, och följaktligen det förras större ofruktbarhet och oförmåga att nåra en större folkstock; samt den lättare utvåg att rymma, som erbjuder sig genom Lappmarkens mindre utsträckning och dess politiskt-geografiska låge. Om anläggningen af en brott-koloni i denna nordliga trakt af Sverige svarade mot sitt hufvudsakligaste ändamål, så skulle den dock fordra

en kostnad, som föga kunde ersättas af de åtskilliga oekonomiska fördelar, hvilka de stora, nu alldeles obegagnade landsträckorna erbjuda. Huruvida det är tjenligt, att sända lösdrivvare, antingen dit, eller till sydligare ödetrakter, der menskliga odlingsfliten lättare lyckas i sin strid mot naturen, hör icke hit att undersöka. Men om Sverige, följande tvänne andra nationers exempel, gjorde en sådan anläggning, äfven utom Europa, skulle den, i förening med handels-speculationens åtgärder, troligen kunna ske utan betydligare kostnad för staten, än arbets- och corrections-husen fordra. Nyligen tryckta underrättelser gifva oss kännedom, hvilken betydlig kostnad, om icke just hel och hållen för statsverket, dock genom patriotiska sammanskott, hvilket är nästan det samma, då de göras utan allt afseende på privat vinst för den, som dertill bidrager, har utgått till en sådan inrättning för Upsala län, den nyaste modell vi deraf äge. Likväl är detta län bland de mindre i riket, och inrättningens plan har endast åsyftat att förbättra personer som begått mindre felsteg, hvilka ej nödvändigt böra komma under laga åtal, men befattar sig icke

med lagdömda förbrytare. Hade planen haft denna utsträckning, skulle anläggningskostnaden visserligen blifvit minst dubbelt högre, i synnerhet som betjeningens antal då blifvit större och man icke kunnat påräkna, att direktionen åtagit sig sin befattning gratis och blott af patriotism. För de öfriga Länen, der tukthus ej redan finnas, skall en högst betydlig summa erfordras till detta ändamål. Kanske vore det onödigt att göra en sådan inrättning i hvarje län. Men då skulle de färre, som gjordes, blifva af större vidd, och kostnaden nästan densamma. Om fångbevakningen vid dessa anstalter kommer att bestridas af invalider, såsom det kan ske vid Upsala, om det blifver nödigt, skulle derigenom föga vara vunnit i finansielt afseende, och den kostnad inrättningarna skulle för dessas underhåll nödgas att vidkännas, blefve visserligen lika stor, som för egentliga militärers. Förtjente, men oförmögne, krigsmän blefvo väl således med nytta för staten försörjde, och vissa fonder för invalider skulle med de blifvande för arbetshusen kunna sammanslås. Men 1:o) åga större delen af våra invalider familjer, hos hvilka de önska att

kvarblifva och förtära sitt underhåll och
 hvilka ej kunna åläggas att flytta till den
 ort, der arbetshuset blifver; och 2:o) äro
 en stor del af invalidernas underhållsanslag
 locala, privata sammanskott af vissa städer
 och församlingar, blott för de militärer,
 som från dem utgått, och således äro få af
 dessa fonder flyttbara. Dessutom kunna ej
 de invalider, som genom svåra blessurer,
 sjukdomar eller hög ålder äro oskicklige till
 handräckning, för arbetshusen med nytta på-
 räknas, och de, som äro i stånd att sjelfve
 bidra till sitt underhåll, och nu erhålla af
 kronan eller privata anslag blott en ringa
 pension, skulle om de begagnades vid ar-
 betshusen, äfven af dem helt och hållet un-
 derhållas, och denna reflection leder oss
 tillbaka till den förut anförda satsen, att
 äfven bevakningskostnaden skulle till det
 måsta falla på sjelfva arbetshusens räkning. —
 Men då man af åfvannämde bevaknings-sätt
 ej kan neka all fördel, så väl för en, ehuru
 obetydlig, minskning i kostnaderna, som för
 möjligheten att lemna bättre understöd åt nå-
 gra invalider; så är det dock lika öppet,
 att begagna denna fördel vid en Brott-kolo-
 ni. — Jag känner ej alla skålen till den

stundom yttrade förmodan, att sådana correctionsanstalter kunna i längden underhålla sig sjelfva, såsom det berättas ske med den i Pensylvanien. Men vill man draga slutsatser af inhemska rön i detta afseende, så kan man för det förflutna hämta upplysning af redovisningarna för den allmänna spinnhusfonden. Utan att mläta sig i detaljerna deraf, får man blott nämna att denna fond obeständ till år 1783, då stadgades till en summa af 8000 Rd., hvilken för år 1807 ökades med 6000 Rd. *) Om nu för ett år 14000 Rd. utgått och 8000 Rd. vanligt varit påräknadt för de fem spinnhusen, i Stockholm, Gøtheborg, Norrköping, Wisby och Åbo och de fyra förstnämde ännu fordra betydliga underhållsanslag, som för framtiden troligen ökas med priserna, såsom det redan skett, enligt den kungjorda nödvändigheten att föröka dem vid sistförflutna riksdag; så kan man ungefärligen gissa den summa, som skulle erfordras för de tillkommande, då man tillika erindrar sig, att delinquenternas antal skul-

---

*) Se Kongl. Brefven af d. 7 April 1783 och d. 21 Julii 1807.

Icke i dem betydligt ökas, i anseende dertill att arbetet skulle ådömas på längre tid, svarande emot den summa som uppkommer, då man sammanlägger de arbetsår, som nu tillika med kropps-straffet ådömas, med dem, mot hvilka detta skulle utbytas. Då de kropps-straff, som nu slitas utan påföljande fästnings- eller tukthus-arbete, undergått sådan förvandling, blifver åfven derigenom arbets-styrkan ökad, men också kostnaden för staten; ty då spinnhusen med ett mindre antal arbetshjon icke kunnat underhålla sig sjelfva, måste det så mycket mindre vara möjligt med dylika inrättningar för ett större, hålst om man dervid ville göra den författning, att hålla brottslingarne, en del af deras vistande derstådes, syslolöse i ensam arrest.

Om det är ett behof för samhället att bevaka och förbättra dem, som felat mot dess lagar, så är det dock icke dess skyldighet att för deras skull göra förluster. Det måste då vara angelåget, att med dem taga sådana anstalter, att dessa ändamål vinnas, utan att staten dervid förlorar; och de, som kunna gifva högsta möjliga ersättning

för den kostnad, som derpå användes, böra naturligtvis åga företräde för dem, som enligt all sannolik förmodan skola af staten fordra årliga omkostnader för sitt bestånd. Ledd af denna grundsats går jag här att framlägga de skäl, som föranledt mig, att tro det detta företräde för arbets- och correctionshus bör tillerkännas anläggningen af en ultra-europeisk Brott-koloni.

Af våra fordna försök att etablera kolonier hafve vi intet så närbeläget, att det kan tjena till beräkningsgrund för anläggningskostnaden. Jag är långt ifrån att tro, det den icke skulle blifva betydlig. Likväl ligger i sakens natur möjligheten att bestrida den, utan att dervid helt och hållet anlita statens medel, emedan handels-intresset och den privata vinnings-lystnaden häruti skulle se ett fält för nya åtgärder och förhoppningar, som, stödda på en från andra nationer lånad erfarenhet, finna en ny borggen för framgången, i regeringens och nationens intresse för hufvudsaken. Denna möjlighet är så mycket större, som Sverige, till sitt låge nästan alldeles isoleradt från fasta landet, och således mera obero-

de än förr af kontinentens tvister och krig, nu kan sträcka en kraftigare uppmärksamhet åt handel och kolonier, än på den tid, då svenska nybyggare första gången äfventyrade att nedsätta sig under aflågsna himmels-streck; och då vissa af andra verldsdelars alster hos oss genom vanan nästan blifvit nödvändighetsvaror, skall för Sverige utan tvifvel vara fördelaktigt, om den vinst, som utlåningar nu skörda af svenska yppigheten, kunde tillfalla dess egna medborgare. — En Brott-koloni skall visserligen icke de första åren ensam kunna godtgöra anläggningskostnaderna. Denna olägenhet åger den gemensam med hvad annan inrättning som hålst. Men det är dock en förmon, som aldrig kan blifva arbetshusens, att dessa kostnader genast öppna andra utsigter till vinst, genom nya kanaler för en indrågigtig handel, med nationer, som icke känna förhållandet emellan sina och våra exporters europeiska handels-värde. — Om de första kostnader, som kronan dervid icke kan undgå att vidkännas, ej kunna här i förhand kalkuleras, så är det dock så mycket säkrare, att de skola tillräckligt ersättas, sedan kolonien vunnit stadga. I klimater, der

jorden hundradefalt ersätter odlingsmödan, der ankomlingarne mötas af en, redan i sitt vilda tillstånd, yppig och näringsrik natur, samt genom jagten och fiskeriet finna förökade medel till underhåll, och der äntligen ett varmare luftstreck icke fordrar den byggnads- och beklådnads-kostnad, som är så kännbar i ett kallare — der måste äfven de ringaste utgifter snart öfvergå till betydliga inkomster. Vi må med exempel visa hvad europeiska verksamheten förmår i ett sådant klimat. Värdet af exporten från franska kolonierna i Westindien var näst för revolutionen circa 185 millioner livres eller något öfver 30 millioner Rd. Svenskt silf. Spec. År 1788 utfördes från engelska kolonierna derstädes nästan för samma summa eller 6,932,057 p. St. År 1815 utgjorde totalsumman af alla utförda produkter från Englands öar i Westindien 5,389,054 p. St., circa 40 millioner Rd. Sv. B:co Sedl. för hvilka produkter, frambringade med en folkmängd af 65,000 hvita och 455,000 svarta, regeringen erhöll i blotta utskylder nära 2 millioner p. St. Hela Westindiens årliga export-summa utgör nu 63 millioner

Rd. Sv. silf. Specie *). Svenska Ön St. Barthelemi, en besittning af den obetydligaste vidd, utan särdeles fruktbarhet och utan vatten, har likväl genom öfverskottsinkomster för åren 1812 - 13 och 14 gifvit statsverket en ren revenu af 318,288 Rd. 3 sk. 9 rst. Banco, och äfven under sista kriget med England lemnade den en opåräknad Summa som icke var obetydlig. — Efter dessa utgifter må läsaren själf döma, om ej en brott-koloni kan anses blifva af större framtida nytta för statsverket, än arbets- och corrections-hus.

Men då ändamålet med en Brott-koloni icke blott är samhällets oekonomiska nytta, så är det här i synnerhet nödigt att betrakta dess inflytelse på brottslingars sinnesförfattning. De, som fått en slags predilektion för arbets- och correctionshus, kunna utan tvifvel bland annat anföra, det Columbi verkställda förslag, att sända spanska lagbrytare till Hispaniola, inom femton år förstörde öfver 900,000 vildar på denna Ö, och

---

*) Se ZIMMERMAN om Jorden och dess Innevånare, 2:dra delen p. 286 följ.

hela befolkningen på de Lukajiska, samt började en kedja af myterier och de otroligaste gudlösheter. Men att deremot verkan af corrections-anstalterna i Norra Amerika, enligt en svensk tidning, *) varit så förträfflig att af dem, som der varit insatte, knapt två af hundra behöft återsändas för nya brott, hvilka ock varit blott obetydliga stölder. — I förra afseendet måste vi anmärka, att den fordna brott-kolonien på Hispaniola icke åsyftade deras förbättring, som ditsändes, och saknade således alla anstalter för ett sådant ändamål. Dessa brottslingar, såsom den umbårligaste klassen af Spanjorer, vågades till offer åt ett alldeles nytt försök. Hufvudsaken var blott att rikta sig och underkufva, det måtte ske med hvad medel som hålst. Att spanska nidingar här hade öppet fält för de grymmaste oordningar mot vildarne, var en följd af ömsesidig okunnighet. Då Antillernas innebyggare alldeles icke kunde riktigt inse den hotande olyckan, förrån hon drabbat dem, mera förskräcktes för europeiska vapnen, än för

---

*) Åskådaren, medborgerlig Veckoskrift, utgifven i Stockholm 1810 och 1811.

deras verkan, och höllo Europeerne för Gudar, mot hvilka allt motstånd var fruktlöst; så disputerade man vid en spansk akademi med fåkunnigt alfvare, om Amerikanerne verkligen voro menniskor. När man äntligen blifvit allmänt öfvertygad derom, kom religionsfanatismen och tidens brutala anda ändå ganska väl till pass för att maskera Spaniorernas girighet. Också kunde den tiden ingen täflan mellan europeiska magter, om besittningar på andra sidan oceanen, styra och begagna vildarnas tapperhet mot hvita rivaler, och Spanjorerna ägde således intet behof, att genom ett mildare förfarande söka stöd uti vildarnes vänskap. Resultatet af allt detta kunde naturligtvis icke blifva annat än det blef. Men det är ock lika naturligt att vid alldeles förändrade omständigheter, med renare afsigter och klokare medel, skall ett helt annat resultat kunna väntas, hvilket ock bestyrkes af samtida facta. — Om Nord-Amerikanska corrections-anstalterna verkligen förtjena det beröm de i förenämde tidning vunnit, vill jag icke sätta i fråga, ehuru sjelfva tonen i den afhandling, der de beprisas, kan gifva stark anledning till tvifvelsmål.

Jag vet ej om mängden af lagbrott der i landet ökats eller minskats, sedan deras inrättning. Hafva de minskats, kan det ej vara blott en verkan af straffens förvandling, utan äfven deraf att lagbrott tätare inträffa närmast efter ett revolutionskrig af den brytning, att en koloni förvandlas till sjelfständig stat. Också vore det just en artig prisfråga: när kropps-straff förvandlas i corrections-arbete, huru skall den strånga ordningen dervid kunna vinnas och bibehållas utan kropps-straff; och genom hvad medel skall rymning derifrån blifva omöjligare, än ifrån andra fångelser och ifrån fästningar, der fångar arbeta i kedjor? Man har berömt, att ordningen och dieten der skall alldeles förändra fångarnas blodmassa, och med det samma göra dem till alldeles nya människor, äfven i moraliskt afseende. Men om man medgifver att en strång ordning förekommer många oordentligheter, och att vanan vid den förra stundom afhåller människorna från de sednare, så är det dock visst, att när tvånget upphört, godtgöra sig merendels de frigifna med nya utsväfningar. I barn- domen och de yngre åren kan ett strängt tvång göra vanan till andra naturen, men

en sådan omskapning låter sig sällan verkställas med äldre människor, om man ej tillika tillintetgör anledningen, och betager tillfället till det, hvarifrån man vill afhålla dem. Visserligen verkar dieten på människans karakter; men man skulle vara en förhårdad materialist, om man undantogande den verkan dryckenskapen åger, vid frågan om brott tillegnade dieten mer, än en ganska ringa och högst medelbar inflytelse på sinnet. Icke kan det egentligen sågas, att en god karakter försåmras genom fel i dieten, ej eller lår det vara möjligt att förbättra en ond genom sirap och mjölpudding *). Det är icke sållsynt att människor med den bästa karakter åro de största frossare, och att man finner grofva lagbrytare, som lefvat i patriarkalisk tarflighet, ehuru ingen nödvändighet hindrat dem att lefva annorlunda. Här är frågan att stilla själens passioner och förbättra viljan, men dessa låta ej kufva sig af arbete och diet inom hvitlimade väggar. De likna elastiska fjädrar, som slå tillbaka i sin förra form, när

---

*) Aftonrätten för fångarna vid tukthuset i Philadelphia.

man borttager den fysiska kraft, som böjde dem; och här gäller blott, antingen att alldeles förstöra dem, eller att eftersinna deras natur, för att träffa det rigtigaste sättet, att med fördel begagna dem i statsmachinen.

Afsigten med föregående anmärkningar är ej, att såsom onyttig klandra den Amerikanska straff-methoden. Om den ock icke gör hela den nytta, som man vill tillskrifva densamma, så kunna dock omständigheter föranleda, att han är den tjenligaste för det land, der han är antagen. Men deraf följer icke, att han också är den tjenligaste för Sverige. Hos oss gifvas många anledningar till lagbrott, som saknas i Nordamerikanska republiken. I hvarje stat, der befolkningen icke ännu svarar emot vidden af dess odlingsbara mark, men jorden är frukthar, handeln liflig och industrien stark i alla näringar, måste arbetslönerna vara höga i förhållande till priserna på nödvändighetsvaror, och således vålmågan större hos den arbetande klassen. Der många platser ligga öppna till besittningstagande, och, såsom fruktharare, fordra mindre förlags-kostnad

till

till uppodling än hos oss, och ersätta den snarare, kan således icke armodet i allmänhet anses såsom lasternas moder; och om luxen äfven der inrotat sig, kan den dock icke hafva alldeles samma verkan på sederna, som hos oss. Detta tillika med mycket annat kan gifva motiver för en behandling mot brottslingar, som ej passar för Sverige.

I officiela rättegångspapper kan den söka öfvertygelse, som tviflar på sanningen af hvad jag här antager såsom obestriddigt, nemligen: att de flesta lagbrytare i vårt land höra till den fattigaste folkklassen. Jag säger detta med den högtidligaste reservation, att ej anses för smådare mot våra ringare medborgare, som i allmänhet förtjena en aktning, hvilken de ej alltid njuta. Men det är visst, att der det fysiska behofvet nödgar föräldrar att lemna all sin omtänka åt lifvets första nödtorfter, men aldeles ingen åt sina barns uppfostran, hvilken de utomdessa af många andra skäl icke alltid äro skicklige att besörja, der måste ock ankomma på en lyckträff, att icke själens krafter blifva blotta redskap för passionerna. Äfven

bland folk af lyckligare omständigheter är ingen ting, som allmännare vanvårdas, än deras barns bildning till dygdige menniskor, men deras förbindelser eller deras blotta umgänge med bildade personer, och den finare hederskänsla, som der herrskar, kan icke sakna all god inflytelse på deras karakter; och utom det att frestelsen till vissa lagbrott icke kan hos dem vara så tvingande, som hos de fattigaste, måste ock den dagligen öfvade känslan af deras rättigheter, ehuru bristfällig hon än må vara, likväl åtföljas af någon känsla för deras skyldigheter. Deremot skördar det ringaste folket sällan annan frukt af sina relationer med lyckligare medborgare, än förödmjukelser, som alstra afund och liknöjdhet för egen heder; och stundom ur stånd, att genom ett mödosamt arbete fullt förvärfva det nödvändigaste, nästan alltid missnöjdt att på denna tunga väg söka sin fördel, måste det icke alltid kunna besegra böjelsen att begagna otillättna medel. Skammen eller andras misstroende till hans karakter, sedan han begått ett brott, nödgår lagbrytaren till ett äfventyrligt lefnadssätt. Om det också förut ej varit dess vana att lefva i lättja och

oordentlighet, sällar han sig till andra, som gränat i bofstreck. På detta sätt uppkomma kringstrykande tjufband; och för ledamöterna i dylika societeter tror jag ingen förbättrings-anstalt vara tjenligare än en Brott-koloni. Med sträng eftersyn och på rätt platts *), vore rymning derifrån omöjlig, och brottslingarne kunde likvål lefva i en viss frihet, alltid nödvändig för all moralisk förbättring, om den skall blifva mer än skenbar. Skiljda genom hafvet från allt biträde till rymning och från alla utvägar att lefva af andras förråd, skola de ej, såsom i ett arbets-hus, oupphörligt efterlängta det tillfälle, som kunde behändigt skilja dem från ett hatadt arbete och återgifva dem den sköna friheten att stryka omkring och stjäla af andra. Genom vanan vid en lönande arbetsamhet, hvartill äfven sjelfva kärleken för deras lif skulle tvinga dem vid en brott-koloni, och genom en oafbruten sträng vård öfver deras seder, skulle de småningom fatta smak

---

*) Den tjenligaste torde vara någon af de mindre bebodda på södra Afrikas vestra kust, eller ock en af de många ödeplattserna i Polynesien.

för en stilla och ordentlig lefnad, och genom afkastningen af deras flit kunna realisera sina begrepp om ågande rätt; samt sätta sig i den oeconomiska belågenhet, att icke nödgas åter tillgripa sitt förra brottsliga lefnadssätt, om de vilja resa tillbaka, sedan de blifvit frigifna. Detta kan svårigen blifva en följd af deras vistande vid ett arbets-hus. Vid ett sådant blifver det nödvändigt, att betaga fångarne äfven de oskyldigaste friheter. De få ej skratta, ej hålla onödiga samtal o. s. v. Men detta tvång är onaturligt och kan således icke verka längre än det varar, samt verkar efteråt vanligast motsatsen af hvad man väntat. Och när arbetstiden är slut och fången lösgifves ur arbetshuset, är han åter i den rödställda belågenhet att brottsligheten är frestande; emedan vanåran skall utesluta honom från allt årbart umgänge och miss-tanken tillsluta de flesta utvägar till förtjenst. Han kan således icke genom denna corrections-anstalt rona följderna af laglydnaden och den fria verksamheten, och således aldrig känna något sannt intresse för samfundsordningen.

Det är en fruktlös möda att motarbeta luxen. Den kan blott dirigeras, men sällan genom positiva lagar. Såsom ågande sin grund i menckliga andan, har den existerat i alla tider och blott visat sig på olika sätt, samt alltid gjort både godt och ondt. Den verkar starkt och farligt på en nations lynne och är, såsom allt annat, skadlig för sederna, då den öfverskridit medelmåttan. Denna är svår att beståmma och beror af en stats oeconomiska tillgångar. Luxen är väl icke större här, än i andra länder; men att vår nation i allmänhet öfverskridit den punkt, som för Sverige utgör medelmåttan, bevises af vår undervigt i handeln och af de många banquerouterna. Det gifvas således många i vårt samfund, som vilja lefva yppigare, än deras förmögenhet tillåter, och följakteligen icke skatta människans värde efter hennes moralité och upplysning, utan efter hennes propreté och vällefnad. De falska begreppen äro ej lätta att slå ur fältet. Litteratören må predika eller satiriserå; det skall ändå i evighet finnas folk, som, blott de hafva en lysande klådning, och blott de hunnit begripa, att apparaterna till folk-upplysningen äro något helt

annat än talg och garnvekar, tro sig så innerligen upplyste, att deras make skulle vara svår att finna. Detta är väl ganska oskyldigt; men den fördomen att luxen gifver anseende åt personen, och att det således är en lycka, att derigenom kunna gifva sig ett imaginärt värde, föranleder många brott, ej allenast hos de lägre folkklasserna, utan äfven bland dem, som stå några rader högre på ståndstäriffen. De sednare af dessa brottslingar äro otvifvelaktigt de lättaste att förbättra, men det sker ej genom kroppsstraff eller arbets-hus. Genom de förra äro de merendels för alltid förlorade för samhället; och om man än antager, att vid de sednare ej skulle göras något menagement med en bättre fånge, kan dock ett såsom straff ålagdt handarbete, lika litet som för andra fångar, blifva något släckningsämne för passionerna, utan blott en förödmjukelse, som qväfver ådlare känslor. Men deporterad till en ort, der luxens retelser icke göra torftigheten smärtande eller föraktad, och der blott hans eget samvete befattar sig med vanåran af hans brott, är hans förbättring säkrare att hoppas. Det är af erfarenheten uttrönt, att när

menniskan flyttas långt från sitt stam-land, för att nedsätta sig på en ort, där allt ännu är fri natur, så bortlägger hon ock många erbarmliga tänkesätt, som i hennes forna relationer bundo henne vid förskämda vanor. Likasom en renare luft befordrar den fysiska hälsan, så återgår ock själen till sin ursprungliga sundhet, om den i tid befrias från en skadlig inflytelse af vissa partiklar i opinionen.

Viljans afvågar till brott äro så mångfaldiga, att det blefve för vidlöftigt, att här resonera öfver en brott-kolonis verkan till förbättring på hvarje särskildt slag af lagbrytare. Man kan af det anförda i allmänhet bedöma dess moraliska nytta. Om det är en öfverdrifven förhoppning, att vänta alla dit dömdas förbättring; om åfven der åtskilliga brott skulle föröfvas, så skulle dock skadan åtminstone sällan drabba redliga medborgare, utan blott andra brottslingar, hvilka derigenom så mycket bättre lärde känna den harm och förlust, som åtföljer lidna oförrätter.

Det kan just icke förutses hvad sensation anläggningen af en brott-koloni skul-

le göra hos dem, som begått, eller hafva benågenhet att begå, lagbrott. Men det är ganska troligt, att fruktan för deportation skulle blifva större, än för arbets-hus. Att mot sin vilja skiljas från sitt fädernesland är motbudande för alla, och en rå inbillningskraft är vanligen böjd att gifva en imposant form åt föreställningarne om de faror som omgifva människan i den nya världen. En brott-koloni lär aldrig undgå att betraktas såsom ett rysligt straff-näste; då deremot ett arbets-hus icke egentligen skall hafva något förfärligare att framställa, än det arbete och den ordning, som herrskar i ett privat hus under en mycket strång och ordentlig husbonde.

Men man kan invända: om än nytan af en brott-koloni vore gifven, hvad kan dock sluteligen ske? Den kan en gång vid talrik befolkning på ett eller annat sätt skiljas från moderlandet. — Ja! den kan icke, utan den skall, emedan det i följd af tingens orubbliga lag måste så blifva. Kanske herstammar Skandinaviens folk från flycktade brottslingar, från afskummet af älsta Indiens äfventyrare; eller kanske i en tid, då

snillet ristade bragdens minne på fikonlöf, bjöd af politik en herrskare vid Ganges, population och kultur öfver den norra jorden. Vi vete det icke. Kanske sedan våra samtidas stoft genomgått tusende af vegetationens former, kommer en tid, då Kamschatka lefver i parisisk yppighet; då Europa är en terra incognita för de vinklar af jorden, dit bildningen flyttat, då nya Hollands seglare göra upptäckts-resor kring våra kuster och dess lärde betrakta Goedes England, som vi betrakte Platos Atlantica. Detta alt vet blott den, för hvilken tusende år äro en dag. Det är åtminstone visst, att bildningens genius är en flyttande fogel, och med honom följa de politiska våldena. Men, ehvad ock hålst må blifva; likasom hvarje individ, så har ock hvarje stat på sin andel fått en viss kolonn af händelser, att föra i strid mot ödet. Begagnar han den rätt efter samtidens behof, så har han fullgjort sin pligt mot efterverlden. Det är nog, om vi försäkre nyttan af våra inrättningar åt de kommande generationer, som närmast efterträda oss. Den sednaste framtid må sjelf se sig om, huru han vinner sitt bästa, och man bör ej afskräckas från en god sak

af fruktan, att den en gång skall upphöra att vara nyttig.

Det är således endast fråga om möjligheten att i det längsta bibehålla en sådan koloni under moderlandet. Vi kunne icke förutse alla de tillfälligheter, för hvilka den i detta afseende kunde blifva blottställd. Men samma orsaker, som verkade Norra Amerikas sjelfständighet och nu väckt sjelfständighetsandan i det spanska, samt i Europa stridiga begrepp om nyttan af kolonier i allmänhet, åga här icke rum. Norra Amerika befolkades i synnerhet under Englands inre strider om dynastier och religioner. Det underlägsna partiet tog sin tillflykt till Amerika, blef starkt till befolkning, och moderlandet alldeles motsatt, i afseende på esprit. Många provinser bestodo af kolonier från andra nationer, af Fransoser, Holländare, Tyskar, Svenskar. Oupphörligt underkastade krigets omvexlingar och olyckor, hade England sist slitit dem alla från sina moderländer, utan att hvarken kunna

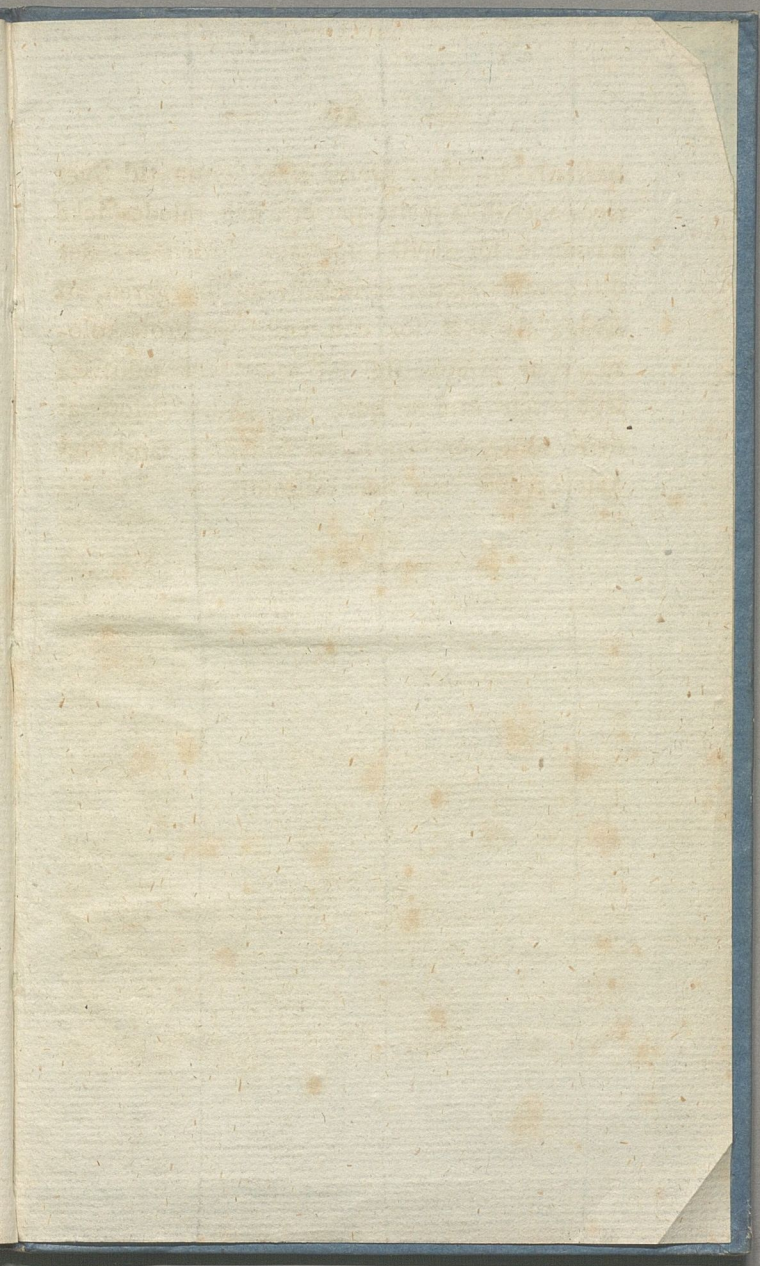
eller söka amalgamera deras intressen med sitt eget. De kunde således icke undgå, att göra sig oberoende af Europa, då de blifvit mäktige nog, att vara en egen stat. — Hvad spanska Amerika beträffar, så var moderlandet i ingen proportion mot dessa kolonier; det hade uttömt sin kraft i nya världen; vettenskaper och industri, dessa pulsådor för staterne, hade afstannat i gamla Spanien, och dess afkomling, det amerikanska, börjar känna sin ungdomskraft, och förklarar sig myndigt. — Om Englands välde uti Indien, oaktadt all sin storhet, ofta är farligt hotadt, så är det derföre, att det i sig sjelf är onaturligt. På ett ofantligt afstånd från Europa, herrskar Engelsen der öfver fordom fria nationer, som icke förlorat minnet af sin sjelfständighet och sin förstörda vålmåga. Hinduerna sakna icke den grad af bildning, som fordras för att bedöma sitt politiska läge, och om de, genom intet allmänt intresse bundne vid England, hittills låtit fjettra sig af disciplinen, så har det skett, icke af brist på vilja och skick-

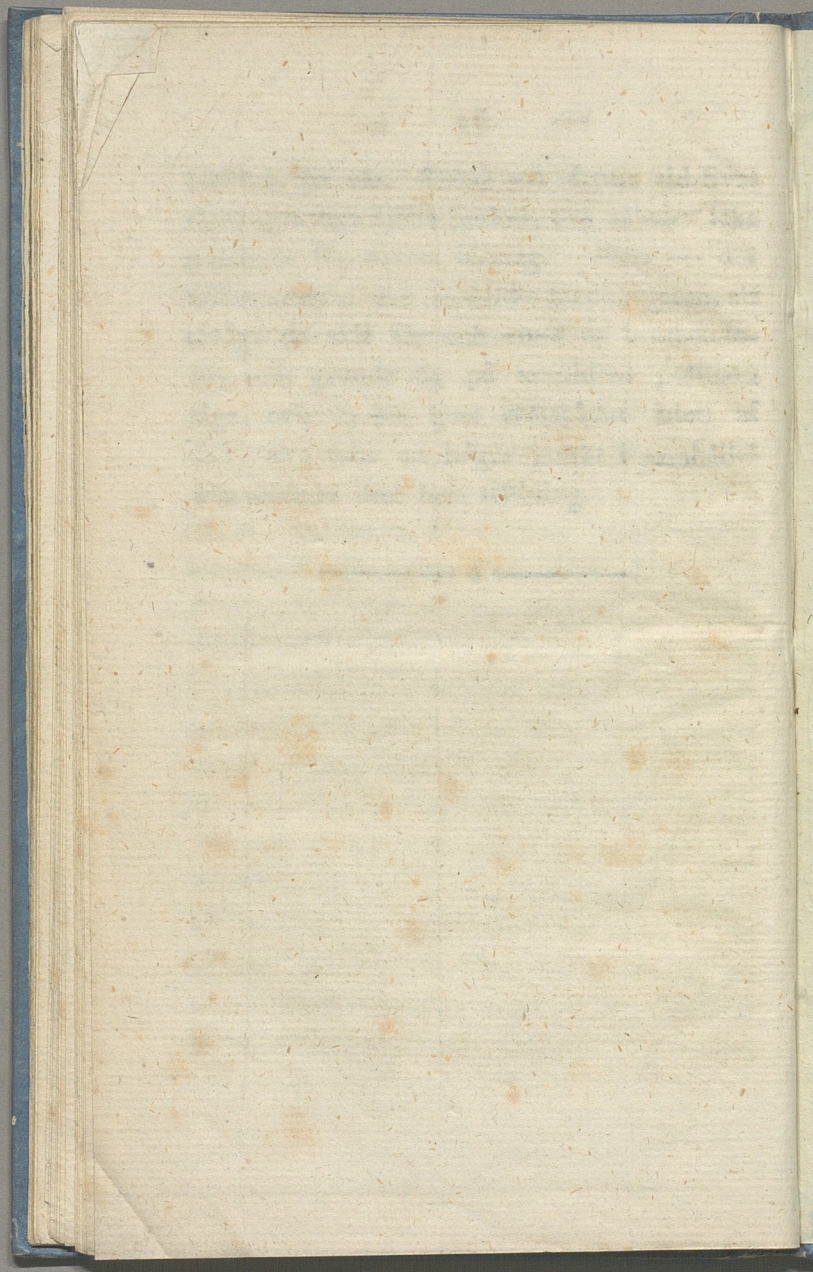
lighet att visa patriotisk kraft-yttring, utan derföre, att några svaga eller missledda furstars småaktiga intressen varit skiljda från hela massan af indiska nationernas, och hindrat den allmänna viljan, att yttra sig i gemensamma ansträngningar till frihetens eröfrande. Men när sista ättlingarne af Hinduernas dynastier uppgifvit sin anda på slagfälten, eller i engelska fångelser och galgar, skola Hinduernas folkstammar icke mer ledas af olika intressen; och kanske före, men såkert nära efter, den dag, då ingen Nabob eller Raja finnes öfrig uti Indien, skall en allmän frihets-känsla under allmänt förtryck sammanknyta alla stammar till en enda nation, hvars vilja icke länge skall kunna bero af en köpmans-societet i England.

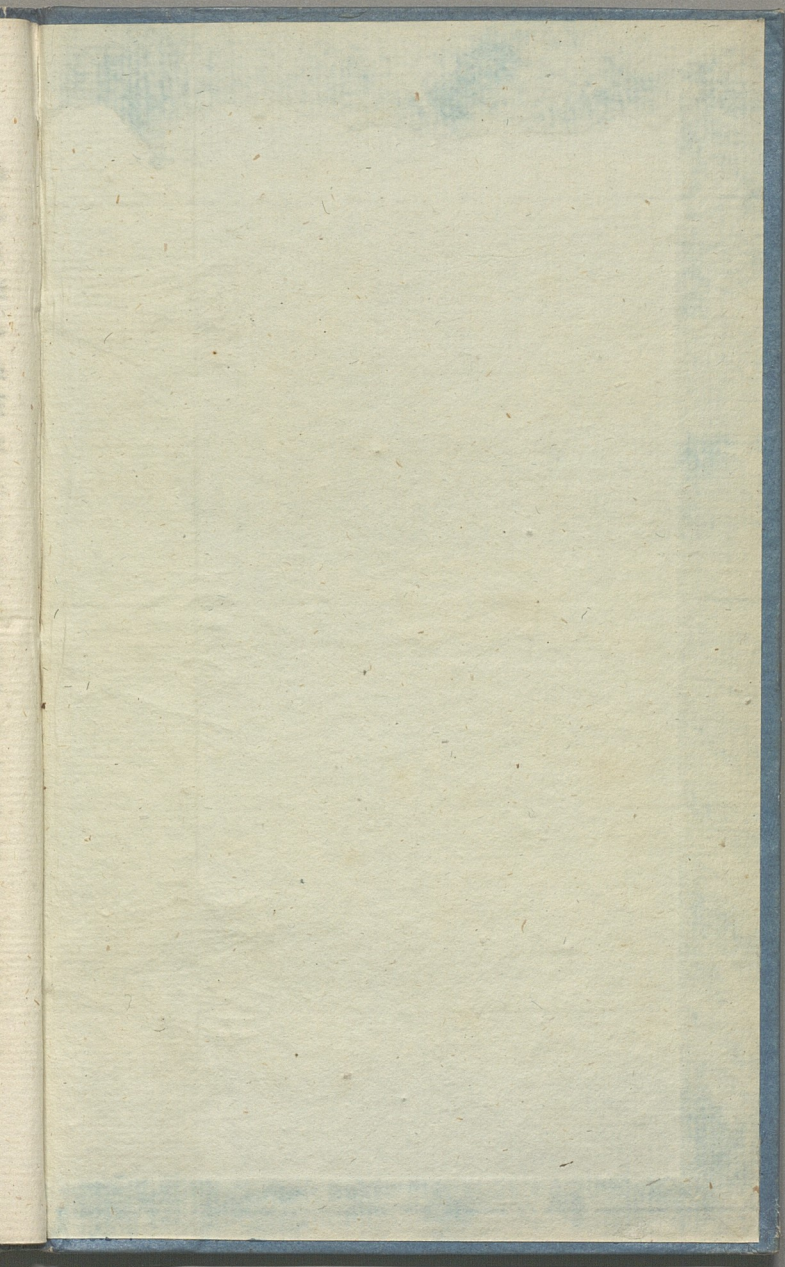
Då ingen af dessa de tre stora hufvud-koloniernas omständigheter kan lämpas på Europeernes öar och mindre kolonial-etablissementer; hvarföre skulle de afskräcka Sverige, att våga ett sådant? Europeerne

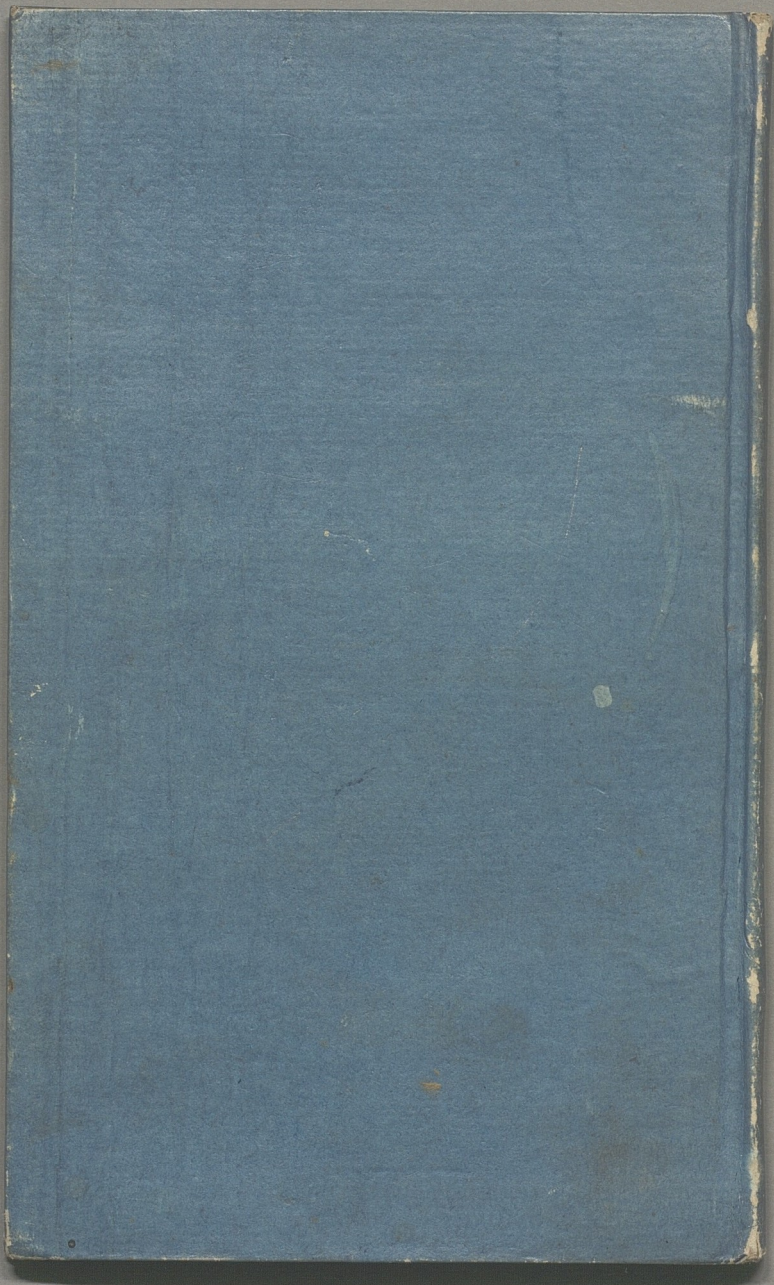
hafva ju ågt dessa mindre besittningar sedan en lång tid tillbaka och alltid funnit sin fördel dervid; hvarföre skulle icke åfven Sverige, som kan begagna lärdomarna både af deras framgång och deras misstag, befinna sig väl af ett dylikt försök? Det är sant, att handels-afund och territorial-tvister i nya världen, åstadkommit krig i den gamla, och att tvister i denna, åfven sträckt sina verkningar öfver oceanen. Det var ej underligt, att det förra skedde, emedan kolonialmagternas intressen nödvändigt skulle någon gång korsa hvarandra, under den långa tide-rymden före franska revolutionen, då kolonier och verlds-handel voro central-punkterna för hela vestra Europas politik. Detta allt har upphört, att existera, och kan för framtiden aldrig blifva lämpligt på Sverige, då det visst icke genom en brott-koloni blifver farlig rival för någon verlds-handlande nation. Från det sednare fallet, som inträffade med Sveriges kolonier i sjuttonde seklet, tyckes ingen stat kunna vara mera

befriad, än vår. Också var denna tid Sveriges egentliga hjelte-period, och således icke passande för dylika företag. Men — det tillkommer ej den enskildte medborgaren, att afväga de skäl för och emot en brott-koloni, som grunda sig på samtidens politiska läge, och kunna ljust skårskådas blott af den, som från en högre punkt i samhället kan öfverse dess hela ställning.

www.books2ebooks.eu